

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRISSEN

Voor de Stadt 121/100

Frankrijk 141/100

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag, Zaterdag.)

ADVERTENTIEN

15 cents de regel

behalve 35 cents regel

De Vrijwillige Leening.

De Heer D. D. C. heeft in de *Vlissingche Kourant* drie uitmuntende artikelen geleverd oyer de vrijwillige dwangleening, welke hij teregt als het werk der beurspekulanten beschouwt.

Toevallige omstandigheden hebben ons belet het eerste dier zakekundige artikelen overtenemen; van het tweede hebben wij een uittreksel geleverd; het derde laten wij hierachter geheel volgen.

Wij bevelen het zeer aan de aandacht onzer lezers. Het zal hen, na de lezing van dat artikel, klaarblijkelijk zijn, dat de leening geheel gegrond is op beurspel, en daarom geheel drukken zal op den middelstand, die buiten dat spel geplaatst, de dupe worden zal haren goede trouw, door het bedrog des certifikatenhandels. Het is daartegen dat het waarschuwen. Halde zij den heer D. D. C. die met zooveel talent den sluier heeft opgeligt, waarachter de beurspekulanten de regering verschalkt hebben, en nu op het punt staan van de natie uit te kleeden. Ieder wachte zich voor schade.

Men vraagt zich overal angstig af, of de leening wel zal komen. Het antwoord is, dat de leening onmogelijk slagen kan zonder beurspel. En daarom is het onmogelijk, dat de leening met den 28 Maart onherroepelyk kan gesloten worden.

Nemen wij aan, dat de belastingschuldigen, allen zonder uitzondering, en eerlyk deel nemen aan de leening naar verhoud van hetgeen zij in de heffing zouden schuldich zijn. Dan zal de leening in deze aller-gunstigste onmogelijke veronderstelling slechts 87½ millioenen kunnen opbrengen, dat is een te kort achterlaten van 29½ millioen. Maar als wij nu in aanmerking nemen, dat artikel der wet aanleiding geeft, om al datgene in de leening, niet te berekenen, wat niet klaarblijkelijk kan gekend worden, dan is het wiskundig zeker, dat door elkander gerekend minstens een derde gedeelte zal worden verheeld. Stellen wij, dat slechts een vierde gedeelte zal worden verheeld, om onze berekening des te zekerder te doen worden; dan zal, in het geval ook dat ieder belastingschuldige in de vrijwillige leening inschrijft, het vereenigd bedrag, niet aan de 66 millioenen komen; en derhalve meer dan 51 millioen beneden het gevraagde blijven.

Meer nog, ook de veronderstelling, dat alle belastingschuldigen zullen inschrijven, is zoo onmogelijk, als het dwaas zoude zijn te gelooven, dat ieder die inschrijft, naar art. 49, niet al het mogelijke zal verbergen.

Vooreerst de massa der belastingschuldigen zal niet inschrijven. Er is geen magt in de wereld, die hen daartoe zal kunnen overhalen, om de eenvoudige en alles afdoende reden, dat zij niet hebben. Er heerscht te weinig welvaart, te veel achteruitgang, dan dat niet het overgroot getal van belastingschuldigen, in de volslagen onmogelijkheid zijn zoude aan de leening deel te nemen. Dit is waar in de steden en ten platten lande. Vooral te denken in de dorpen; waar zelfs ook de gegoede kleine boer zelden enig geld bezit.

Het is dus voor de massa der schatplichtigen onmogelijk aan de vrijwillige leening deel te nemen. En indien nu af ook geheel de gegoede stand inschrijft, dan zal er toch nog altijd eene aanzienlijke som behooren te worden afgetrokken van de boven vermelde 66 millioenen; die misschien op 50, of op 40 zullen moeten worden teruggebracht. Wij kunnen dit niet berekenen, omdat ons de grondslag ontbreekt. Genoeg, dat er volgens de eigen raming des wetsontwerpers geene mogelijkheid bestaat om de leening van 117 millioen te doen vullen, en de bedreigde monsterwet te doen voorkomen.

En het is daarom, dat de onmogelijke leening mogelijk is gemaakt door beurspel door handel in certifikaten. Het is dit wat de heer D. D. C. heeft willen bewijzen. Wij gelooven met den Heer D. D. C., dat de regering is misleid geworden, dat de vulling der leening door beurspel door haar niet is bedoeld, of althans, dat het onzedelijke, onregtvaardige van dat beurspel door haar niet is ingezien. Maar des te meer rust op haar de verplichting, om alles in te spannen, opdat de eenvoudige burger niet het slagtoffer worde van het schandelijkste bedrog.

En u, ingezetenen van Nederland, wij waarschuwen u, op het voorbeeld van den Heer D. D. C., wacht u te laten bedriegen door den handel in certifikaten. Daarachter kan bedrog, groot bedrog schuilen ter verrijking der spekulanten, en ten nadeele der koopers.

ITALIE

In berigten uit Rome van den 12 Maart leest men: » Volgens alle tijdingen uit de noordelijke legatien, geven de ontevreden en afdaar bij iedere gelegenheid blijken van hunne weerbarstigheid tegen de overheden, welke van haren kant in alle opzichten de grootst mogelijke toegëvendheid betoonden, om geene aanleiding tot rustverstoring te geven, waartoe het dan ook nog niet gekomen is. Want enkele voorvallen, welke men met dien naam zou willen bestempelen, zijn geheel het werk van rooverbenden. Naar men met zekerheid verneemt, heeft de kardinaal Spinola thans zelf verzocht, om als legaat van Bologna te worden teruggeroepen; men vermoedt, dat de kardinaal Vannicelli-Kasoni, thans legaat van Forli, hem zal vervangen, omdat deze eenige maanden geleden die betrekking waargenomen en alstoen de achting en het vertrouwen der ingezetenen van Bologna in hooge mate verworven heeft. In het algemeen ziet men in een aantal hooge staats-bedieningen eerlang eene verandering van personeel te gemoet, waarin natuurlijk ook de legaten zullen deelen.

Naar Ankona zijn aanzienlijke hoeveelheden buskruid gezonden, en Civita-Vechia welks vestingwerken geheel hersteld en uitgebreid zijn, heeft, behalve hare gewone wapening, nu ook nog een aantal stukken geschut van het zwaarste kaliber van hier ontvangen, zoodat die beide vestingen, wanneer de bezettingen haren pligt doen, tegen alle mogelijke overrompeling beveiligd zijn.

TURKIJE.

Een brief uit Konstantinopel behelst dat de divan in het naauw gebragt door de vorderingen van Frankrijk en Engeland, de tusshenkomst van Oostenrijk heeft ingeroepen.

Men weet dat de gezanten van Frankrijk en Engeland, namens hunne overregerementen, de belofte in geschrifte eischen, dat voortaan de Christen die na, voor eenigen tijd, het islamismus beleden te hebben, tot zijn vorig getalof terugkeert niet meer zal ter dood verboden worden.

De divan weigert het doen dier belofte, onder voorwendsel, dat zij eene aanranding der wet van Mahomet zou zijn.

De heer de Tiloff heeft verklaard dat zijne instructien in die zaak van gelijken inhoud waren, als die der Fransche en Engelsche gezanten, en dat hij dagelijks van zijn Kabinet de formeete order te gemoet, zag om de vorderingen dier heeren te ondersteunen.

Intusschen heerscht er de grootste gisting in het volk en het leger, welke zich inbedden op een heilige oorlog tusshen Engeland en de Turken van de eene, en Turkije van de andere kant, op het punt is uittebreken.

GRIEKENLAND

Bijzondere berichten uit Athene spreken van eene onlangs gevormde partij welke dagelijks in kracht toeneemt, en aan de vreemde mogendheden de gelegenheid, zou kunnen veroorzaken, in het geval dat Koning Otto kinderloos kwam te sterven.

Deze partij is voor den tegenwoordigen Koning goed gezind, doch hare grondstelling is niet te gedoogen, dat de mogendheden aan Griekenland eene andere vreedende dynastie opdringen indien de tegenwoordige monarchie, zonder wettige afstammelingen na te laten, sterft.

Duitsland

De Russische Grootvorst Troonopvolger is den 20 dezer te Berlijn aangekomen, maar heeft reeds den volgenden dag zijne reis naar Weimar voortgezet, werwaarts ook de regerende hertog van Nassau, met zijne Gemalin, van Berlijn afgereisd zijn.

— De ziekte des konings van Wurtemberg schijnt eene gunstige wending genomen te hebben.

— Uit Beijeren en Saksen-Weimar-Eisenach ontvangt men nog voortdurend bedroevende geruchten omtrent de geduchte menigte sneeuw, die op vele plaatsen de gemeenschap stremt, en de bewoners van sommige huizen op het platte land met den hongerdood bedreigt. Het dorp Frankenheim in Saksen-Weimar was den 11 dezer zoodanig met sneeuw bedekt, dat alleen het bovenste gedeelte der daken nog te zien was.

Engeland

LONDEN, den 23 Maart. De koningin heeft eergisteren een levé en gisteren eene court, op het paleis van Buckingham, gehouden, welke beiden talrijk bezocht zijn geweest. De spaansche minister, generaal Sancho, heeft eene afscheids-audientie bij H. M. gehad.

— Te Dublin verzekert men dat de Roomsche-Katholieke Geestelijkheid in Ierland eenen algemeenen beledigdag wil bepalen, om zegen over de natie en bescherming voor de verdedigers harer rechten, bij de vervolgingen die beide thans bedreigen, af te smeeken.

— Een Iersch afgevaardigde de heer Wyse, heeft aan de kamer een verzoekschrift van 821,334 handteekeningen voorzien, aangeboden. De vereenigde pogingen van vijf gedeputeerden waren noodig om dit monsterstuk op het bureau te hijschen.

De onderteekenaars, allen voorstanders der herroeping, vragen dat er een onderzoek worde ingesteld, over het beruchte proces, hetwelk Ierland zoo hevig heeft geschokt. Het is onnoodig te zeggen dat de kamer dit zal weigeren.

— Indien men den *Morning Post* mag gelooven, is de Portugesche opatand in verre na niet bedwongen. Onderscheidene steden onder welke Santarem en Thomer zouden het voorbeeld van Almeida en Korimba gevolgd hebben. De Spaansche dagbladen maken echter van die gebeurtenissen volstrekt geene melding; men mag die berigten dus eenigzints betwijfelen.

— Het Lagerhuis heeft zich in de laatste dagen bezig gehouden met het beraadslagen in comité over een wetsontwerp, strekkende tot aanvulling van vroeger vastgestelde bepalingen over den arbeid in de fabrieken. Het ministerie Peel heeft zich daarbij omtrent één bepaald punt, naar het oordeel van vele vrienden van dat bestuur, op een minder gebikig standpunt geplaatst. Volgens het ontwerp, zoo als het lag, zou de reeds bestaande wetsbepaling in wezen zijn gebleven, dat vrouwen en kinderen in de fabrieken niet langer dan twaalf uren daags mogen arbeiden. Lord Ashley heeft in het belang der menschelijkheid voorgesteld, om dien tijd op tien uren te bepalen, en daarbij een zeer trurig tafereel opgehangen van het lichamelijke en zedelijke lijden van zwakke vrouwen en kinderen bij den zwaren of ten minste zeer vermoeijenden arbeid in de groote fabrieken. Hij heeft bijval gevonden bij de partij in de kamer, welke de godsdienstige genoemd wordt, en waaronder zich vele tory's en dus vrienden van het tegenwoordig ministerie, scharen. De ministers Peel en Graham hebben dit amendement bestreden vooral ook op grond, dat in de gevolgen de bloei der fabrieken daardoor zou worden benadeeld; en de fabriekanten tot vermindering van werkloosheid gedwongen worden. De uitspraak is in de

zitting van den 18 Maart het amendement van lord Ashley met 179 tegen 176 stemmen aangenomen. Den 22 is men echter op deze zaak teruggekomen; en nu is, na langdurige beraadslagingen, telkens met eene kleine meerderheid, zoowel het voorstel tot het beperken van den werktijd tot twaalf uren, als dat tot het beperken daarvan tot tien uren, verworpen. Waarschijnlijk zal dus later eene nieuwe beslissing over dit punt plaats hebben. Lord Ashley heeft nadat de stemming had plaats gehad, verklaard, dat hij zich wel voor het oogenlik aan de beslissing van het huis onderwierp; maar dat hij het doel, door hem beoogd, tot zijnen laatsten ademtogt zou blijven nastreven, en zich, onder Gods wege, vleide met eene spoedige, algeheele overwinning.

Spanje

De dagbladen van Madrid zijn opgevuld met bijzonderheden over het verblijf van Koningin Christina te Valencia, alwaar zij het schitterendst onthaal gevonden heeft. Eerst den 7 April wordt H. M. in de hoofdstad verwacht.

— De generaal Ronkali is den 11 voor Karthagena aangekomen. De voorbereidselen tot de belegering worden druk voortgezet.

— Het ministerie wacht slechts op de komst van de Koningin-moeder te Madrid, om onderscheidene belangrijke wetten uit te vaardigen. Men zegt dat daaronder ook de ontbinding der Cortes behoort.

— Het bevestigt zich dat men te Valencia eene zamenzwering ontdekt heeft, welke, indien men dezelve niet in tijds had gedempt, onberekenbare gevolgen had kunnen hebben. Het hoofddoel der zaamgeworpenen was zich van Maria Christina meester te maken.

— Eene ontdekte zamenzwering is thans in dit ongelukkig land aan de orde van den dag. Thans is Barcelona de plaats waar zij gesmeed is. Haar doel is nog onbekend. De krijgstraad, welke in het fort Montjoui zetelt, heeft zich dadelijk met die zaak bezig gehouden.

Niets nieuws van Karthagena dan dat Ronkali niets onbeproefd laat, om de stad in der minne tot overgave over te halen.

— De Madridsche dagbladen van den 17 Maart behelzen weder verscheidene berigten over de gesedrift, waarom de Koningin Maria Christina overal op hare reis door Katalonis en Valencia ontvangen is. — Twee dier bladen, de *Heraldo* en de *Corresponsal*, behelzen eenig twistgeschrift over de vraag, of het de plicht der Spaansche regering zij, om ter zake van den moord van haren konsularen agent in Marokko, aan dat rijk den oorlog aan te doen. De moeilijkheid om iets wat wezenlijk gevolg kan hebben tegen dezen Barbarijschen Staat te ondernemen schijnt bij deze bladen zeer te wegen; ofschoon anders de *Corresponsal* zeer op het wreken van de geschondene nationale eer aandringt. Het staande leger van Marokko wordt in deze bladen geschat op 8000 man voetvolk en 8000 ruiters, doch men meent, dat de ongeregelde benden bijna tot in het anciente kunnen worden vermeerderd.

— Een fransch dagblad verzekert dat de bewerkers der te Barcelona ontdekte zamenzwering aldaar den 18 gefusilleerd zijn geworden. Zij waren vier in getal.

Frankrijk

PARIJS, den 23 Maart. Aan den heer Victor Hugo is gisteren door den koning audientie verleend; men verzekert algemeen dat hij tot pair van Frankrijk zal worden verheven.

— Alwederom een propheet voordeel der fransche universiteit. Een commissaris van politie, heeft van onderscheidene agenten verzogeld, bij den drukker A. Siron en aan het bureau van *L'Univers* in beslag genomen, de brochure getiteld: *Proces van den abt Combalot voorafgegaan van eene inleiding door den heer Louis Veillot hoofdredacteur van L'Univers*, en gevolgd door geschiedkundige bescheiden. Van al de stukken welke die uitgaven

uitmaken, was alleen de inleiding nog niet gedrukt: dit is waarschijnlijk het stuk, dat men met de beslagneming bedoeld heeft. « Wij bekenen, zegt ter dezer zake *L'Univers*, dat het ons verwondert en dat wij daarop niet gerekend hadden.»

— De Kamer der afgevaardigden is in hare bureaux begonnen met de benoeming der commissie belast met het onderzoek van het voorstel der heeren de Beaumont, Lacrosse en Leyraud betrekkelijk de onkoopng bij de verkiezingen. Het grondbeginsel van het voorstel heeft over het algemeen goedkeuring gevonden. De minister van Binnenlandsche zaken heeft het ondersteund doch onder voorbehoud dat het zoodanig werd gewijzigd, dat daardoor alle partijen voldoende waarborg tegen de kuiperijen en omkoopningen bij de stemming verkregen. De redactie en de verschillende bepalingen van het ontwerp hebben tot ernstige aanmerkingen aanleiding gegeven. Vooral was dit het geval met art. 2 hetwelk in strijd met art. 75 der wetgeving van het jaar VIII verlangt openbare ambtenaren buiten voorafgaande toestemming van den Staatsraad te vervolgen. De debatten daarover waren bondig en juist. De behoudende partij heeft zich eenparig daartegen verzet, en volkomen gezegvierd. Van de negen benoemde commissarissen behooren acht tot hare, en slechts een tot de Opposition-partij.

— *L'Univers* deelt eenen nieuwen brief van Mgr. den Bisschop van Chartres mede. De Kerkvoogd regtvaardigt eerst de geestelijkheid, en bewijst vervolgens dat al de grondslagen op welke de redelijke, staatkundige, en zedelijke wereld rust, door de schrijvers die men den roem der Universiteit noemt, worden vernietigd. Het schijnt bepaald dat men eene vervolging tegen *L'Univers* zal instellen. De heer L. Veillot Hoofd-Redacteur van dat blad, is gedagvaard om voor den regter van instruktie te verschijnen, ten einde over de hem ten laste geleide feiten, ter zake der door hem geschrevene inleiding onderzocht te worden.

— De hertog van Nemours bevindt zich meder minder wel, en zal nogmaals eenige dagen zijne kamer moeten houden.

— Sedert eenige dagen is tusschen de heeren Victor Grandin en Charles Laffitte eene briefwisseling aangevangen over hun gedrag omtrent de verkiezingen; beiden zijn oversongekomen zich tot eene jury te vervoegen, die, zonder hoger bevel over de waarheid hunner beweringen beslissen zal. Grandin heeft de heeren Odilon Barrot, Vivien en d'Haussonville, en Laffitte de heeren Duprat, d'Haubersart en de Morny tot scheidaregters gekozen.

— Sedert eenige dagen loopt alhier het gerucht dat eene vereeniging van engelsche, hollandsche en fransche bankiers aan het ministerie vooralsen heeft gedaan tot het sluiten van eene leening van 500 millioen, tot aanlegging der spoorwegen.

— De heer Thiers houdt niet thans veel bezig met het schrijven zijner *Geschiedenis van het Keizerrijk*, en werkt hij nu dadelijk met eenige ervarenste vrouwen dezer eeuw, welke zich tijdens de komst der Franschen te Moskou aldaar bevonden en het fransche leger op den jummerlijken artog volgde.

Nederland

GEMONDE 24 Maart. Heden namiddag om half zes ure had alhier een droevig ongeluk plaats. Binnenrijd was oorzaak dat een jongeling plotseling door een mes werd doodgestoken. Het dader is aanstonds gearrest en te 's Bosch in het huis van arrest geplaatst.

's GRAVENHAGE 25 Maart.

Het hof heeft heden voor den tijd van drie weken den rouw aangenomen, ten gevolge van het overlijden van Z. M. Karel XIV Johan, koning van Zweden en Noorwegen, en wel gedurende de laatste acht dagen den middelbaren en gedurende de laatste veertien dagen den lichten rouw.

— In den namiddag van den 21 dezer heeft nabij Grinchem, in de boerenhofstede genaamd de Doel, staande op het hoogende van Noordeloo,

bewoond en in eigendom toebehoorende aan den landbouwer Hendrik van Dool, een hevige brand gewoed. Toen de meid in den namiddag de stal deur opende, teneinde de koeijen te gaan melken, ontdekte zij dat de zolder, die beladen was met eene groote hoeveelheid hooi en hennep, in lichtelaaijen gloed stond, waarop men dadelijk alle pogingen in het werk stelde tot stuiting van de vlam, hoewel vruchteloos, want huis, schuur en stal zijn alle eene prooi der vlammen geworden. Gelukkig heeft men bij dit onheil geene menschenlevens te betreuren, doch er moeten van koebeesten, welke in den stal stonden, volgens sommigen negentien, volgens anderen vijftien, zijn omgekomen, de drie paarden zijn echter gered. Van het huisraad heeft men niets dan eene kist en de papieren aan de woedende vlammen kunnen ontrukken. De brand heeft meer dan drie volle uren geduurd. Niets was tegen brandschade verzekerd.

's GRAVENHAGE 26 Maart.

De provinciale staten van Zuid Holland hebben in hante op heden gehouden buitengewone zitting, tot lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, in plaats van wijlen den graaf van den Bosch, verkozen den heer Mr. J. R. Thorbecke, hoogleraar te Leyden. Voorts is de vergadering overgegaan tot het opmaken eener lijst van kandidaten ter vervulling der betrekking van lid van het provinciaal gerechtshof van Zuid-Holland, en zijn door dezelve verkozen geworden:

- als 1ste kandidaat mr. P. Bujskes;
- als 2de kandidaat mr. J. Krans;
- als 3de kandidaat mr. A. J. T. de Bordes.

ROTTERDAM den 25 Maart.

Men verneemt dat door den Breeden Kerkeraad der Gereformeerde Gemeente alhier besloten is, om deel te nemen in de leening tegen 3 per cent, voor de fondsen der Diakonie.

Men verzekert dat de Ed. Achtb. Raad der stad voor eene aanzienlijke som in de vrijwillige geldleening heeft deel genomen. Hetzelfde is ook te 's Gravenhage, Zwolle, Kampen en in andere steden geschied.

Het voorbeeld, hier ter steden gegeven, vindt elders navolging. Te Amsterdam hebben zich vijf advokaten, en te Utrecht vier leden van den Stedelijken Raad tot eene commissie vereenigd, om aan de zulks verlangenden kosteloos de noodige inlichtingen en ophelderingen, ten aanzien der wet van den 6 Maart laatstleden, te verschaffen.

Men verneemt, dat door onderofficieren en manschappen in het Invalidenhuis te Leyden ten kantore der direkte belastingen is gestort eene vrijwillige bijdrage, en dat deze oude dienaren van den Staat alzoo nog een offer op het altaar des Vaderlands gebragt hebben, welk prijzenswaardig voorbeeld alle navolging verdient.

— De Staatsraad, Gouverneur der provincie Limburg, heeft eene proklamatie uitgevaardigd aan de ingoners van dat Hertogdom, waarbij zij worden gewaarschuwd tegen de inblazingen dergenen, welke hen pogen te bewegen tot het teekenen van verzoekschriften aan den Koning, opdat de belastingwet niet daarin worde ten uitvoer gelegd, en het bestuur van het Hertogdom van Nederland moge worden afgescheiden, en waarin hun, op bepaalden last des konings, wordt aangekondigd, dat Z. M. en Hoogstadeszels bewind verontwaardigd zijn over een dergelijk bestaan, daar Limburg een integreerend deel uitmaakt van het Koninkrijk der Nederlanden, de afgevaardigden van dat landschap geheel het Nederlandsche volk helpen vertegenwoordigen, en de wet van 6 Maart aldaar, zoowel als elders, moet worden gehandhaafd. Aan de bewoners van Limburg wordt daarbij ingescherpt, dat, indien zij geen deel nemen aan leening of bijdrage, zij de nadeelige gevolgen, welke daaruit zoude mogen voortvloeijen, alleen aan zich zelve te wijten zouden hebben, dat het bewind zijn gezag zal weten te doen gelden, en de welgezinden tegen de aanslagen dergenen welke de dierbaarste belangen hunner medeburgers aan hunne staatszucht zouden willen offeren weten te beschermen.

— Onder al de leden der Tweede Kamer, die tijdens de beraadslagingen der financiële wet het woord gevoerd hebben, om dien sukalen maatregel te bestrijden, is de heer van Sasse van Yssel zonder tegenspraak een dergenen, wier redevoering de meeste indruk heeft veroorzaakt. En indedaad het was onmogelijk, krachtiger woorden aan eene grootere mate van logica te paren. Die redevoering, een voorbeeld van meestersfuk van redeneerkunde en juistheid, welke door het gansche land zoo veel weerklank heeft gevonden, moest natuurlijk het ministerie verontwaardigen, en het heeft zich dan ook gehaast om te trachten derzelver uitwerking op de openbare meening zoo veel mogelijk te verzwakken. Het daartoe gebezigde middel was uiterst slecht

gekezen, en wij hebben reeds op het onvoorzigtig der door den minister van Oorlog in de Tweede Kamer uitgesprokene woorden, en op den pijnlijken indruk door dezelve alom te weeg gebragt opmerkzaam gemaakt. Na dien hevigen uitval, van eenen konstitutioneelen staatsdienaar, terwijl het belang vorderde, dat de herinnering daarvan spoedig werd uitgewischt, valt het moeilijk te begrijpen dat een ministerieel blad zich ten taak heeft gesteld, om de zoo ongepaste verklaring des ministers van oorlog te rechtvaardigen. Zij werd uitgelakt; zegt dit blad, door een minstens genomen onvoorzigtig woord, door een der leden van de Kamer gebezigd. Men had durven beweren, dat de regering niet op de gewapende magt zou kunnen rekenen, bijaldien men ooit ter invordering der belasting zich van geweld zou moeten bedienen. — Of dit blad geeft zich de moeite niet om de redevoeringen onzer afgevaardigden te lezen, of wel het geeft een bewijs eener in het oog vallende kwade trouw. In elk geval verdedigt het zijne zaak zeer onhandig, want deze krijgt van alle onrecht de schuld. De geachte heer Sasse van Yssel heeft ten aanzien van het bezigen der gewapende magt gezegd, dat de regering weet dat men ons leger niet in colonnes mobiles van het keizerrijk kan veranderen, dat dit leger niet meer uit vreemde huurlingen, uit lansquieten is samengesteld, maar uit nederlandsche kinderen die in den belasting weigerende, welligt den vader of den broeder zouden zien. Hoe heeft het ministerieel blad daarin eene voor ons leger beleedigende bewering een beroep op bayonetten kunnen zien. Wanneer de wederstand aan de belasting-wet algemeen wordt, want zonder die zouden de woorden van den heer Sasse van Yssel geen zin meer hebben, en in deze onderstelling slechts heeft hij ze geuit, kan men ons leger niet meer in colonnes mobiles veranderen, en hoe wil men dan met vrucht met een leger van 27000 man, zijne magt over alle punten te gelijk verspreiden. Weet men dan niet dat soldaten hier en daar bij afdeelingen van tien tot twaalf man verstrooid, geene magt meer uitmaken, geene kracht meer uitoefenen, en om ons van de uitdrukkingen van het ministerieel blad te bedienen, dat soldaten, die in geregelde benden verdeeld en onder de oogen hunner opperhoofden, gehoorzaam waren, ligtelijk de zaak der tegenpartij zouden kunnen omhelzen; wanneer men hen in de boedels van nederlanders als deurwaarders der schatkist gebruikt.

De woorden van den heer Sasse van Yssel waren dus slechts de uitdrukking eener gegronde vrees, eener heilzame waarschuwing en niet een onvoorzigtig beroep op de ongehoorzaamheid. Er had dus geene uitarting in de kamer plaats gehad, en het was bij gevolg onnoodig dat de minister ab irato kwam verklaren, dat men op de gewapende magt kon rekenen om de orde te handhaven en de wet te doen oerbiedigen. Het bezigen der gewapende magt om de werking der wet te verzekeren is een in allen deele rechtvaardig en wettig recht; maar wat de ministerieele pers ook moge zeggen of doen, niets kan de woorden van vrees aanjaging rechtvaardigen, in de wetgevende kamer geuit op het oogeblik dat de natie door eene meerderheid van zeven stemmen, inhouden van het gezag, de ijeren roede zag stellen, welke haar eenmaal zou kunnen treffen. De overwinnaar moet nimmer dreigen. (Le Temps.)

Mengelwerk

HOE KAN DE LEENING VAN 117 MILLIOENEN WORDEN VOLTEEKEND?

Het ontwerp der wet van 8 Maart 1844 is tastbaar uitgedacht door beurs-spekulanten, de noos regering is daarmede misleid en de Kamers hebben er de gevolgen niet van ingezien; want derzelver bepalingen zijn ingerigt, om door eene speculatie op de certifikaten de leening te dekken.

Tot doorslaand bewijs van deze stelling behoeft men slechts op te merken;

- 1o. Dat de vrijwillige bijdragen niet zijn aan toonder en dus niet verhandelbaar. (art. 14.)
- 2o. Dat de vrijwillige bijdragen moeten geschieden te gelijken tijd met de inschrijving der geldleening (art. 18) en niet doelen in de eventuele restitutie van 10 pCt., alleen ten behoeve van de houders van certifikaten bij art. 20 verleend.
- 3o. Dat daarentegen de certifikaten worden afgegeven aan toonder en dus verhandelbaar zijn. (art. 9.)
- 4o. Dat de inschrijvers, zoo de leening niet is

volteekend, hunne inschrijving tot 1/10 kunnen vermindern. (art. 21.)

5o. Dat men eens in certifikaten hebbende betaald, op straf van dubbele betaling, tot het einde in certifikaten moet blijven betalen. (art. 40.)

Bij deze vijf punten houde men nu ook nog in het oog, dat de ontwerpers der leening natuurlijk ook de hand hebben gehad in de aanvankelijke uitvoering der wet. Die eenen geneesheer neemt, moet hem ook de uitwerkselen der geneesmiddelen bekend maken en zich aan het regime onderwerpen dat hij voorschrijft.

Nu is met voorbeeldelooze spoed de wet ten uitvoer gelegd, maar hoe? Zoodanig, dat daaruit deze opmerkingen volgen:

1o. Dat er wel is gezegd, dat men zal vaceren van 18 tot 26 Maart, om de inschrijvingen in de vrijwillige leening op te nemen, maar dat men te vergeefs ergens de bepaling zal zoeken, dat de leening na den 26 definitief zal gesloten zijn.

2o. Dat eene definitieve sluiting op dat tijdstip onmogelijk is, al ware het alleen, omdat vreemde delingen, die vaste goederen hier te lande bezitten, niet in de gelegenheid zijn geweest, om in te schrijven en dit insgelijks het geval is met Nederlanders die uitlandig zijn; gezwegen nog van andere zeer gewichtige redenen.

3o. Dat er alzoo wel een tijdstip zal zijn (eenige dagen, misschien weken), waarop de leening zal schijnen gesloten te zijn, maar waarna dezelve weder moet geopend worden.

En 4o. Dat zij, die het ontwerp hebben uitgedacht en aan de hooge regering hebben weten aangenaam te maken, die er de uitvoering van hebben helpen regelen, ook natuurlijk met de uitwerkselen van het geneesmiddel zullen worden bekend gemaakt en op den 25 Maart wel naauwkeurig den stand der inschrijving zullen kennen.

Stellen wij nu eens, dat de rijke, maar naar hunne begeerte nooit te rijke financiers, die aan de regering dit keurig ontwerp hebben in de handen gestopt, gezamenlijk twee tonnen gouds in de belasting moesten opbrengen en dus, om zich te dekken, voor vijf tonnen gouds moesten inschrijven, op 26 Maart weten, dat de leening slechts voor vijftig millioenen is gedekt, dan kunnen zij veilig voor een, twee tot vijf millioenen inschrijven en in den tusschentijd van de eerste opening der leening tot de andere certifikaten a pari te koop; want zij hebben het recht, om, zoo zij geene nemers vinden, zoo de natie de belasting afwacht, hunne inschrijving tot een tiende te verminderen (art. 21). Komen er daarentegen koopers van certifikaten op, dan hebben zij vooreerst genoegzame zekerheid, om den handel dadelijk te beginnen en voorts zoo veel te verkoopen, te leveren bij elke storing, als zij slechts koopers kunnen vinden.

Gaat nu deze handel goed; plaatsen deze financiers zoo veel certifikaten a pari of daarboven als noodig is, om het volle bedrag van het nog ongedekte gedeelte der leening te nemen, dan treden zij als redders van het vaderland op en treden aan, om nog voor dat deel der leening in te schrijven en de regering, welke blijken heeft aangebracht tot inschrijving der belasting, zoo het ducht als de ingezetenen, zal het aanbod niet kunnen van de hand slaan.

En wat is nu de slotsom dezer operatie? dat deze financiers zullen hebben 60 of 70 of meer of minder millioenen 3 pCt. fondsen à 70 welligt à 65 pCt., welke eenige procenten meer waarde hebben, en dat de koopers van certifikaten al de schade zullen lijden; dat eenige weinigen schatten zullen verdienen en de laatste houders van certifikaten de slagtoffers der geheele speculatie zullen zijn.

Te vergeefs heeft men mij tegengeworpen, dat men liever, dan certifikaten te koop, vrijwillige bijdragen zal doen, want 1o. kunnen die bijdragen alleen geschieden als men tot de inschrijving voor de leening vacceert; 2o. is die bijdrage het schadelijkst middel van alle, dat men daarvan nooit iets terug krijgt en 3o. is het bewijs der bijdragen, daar zij op naam zijn, welke gang de zaak ook neemt, onverkoopbaar.

Zoo ook is er geene tegenstrijdigheid in den verkoop van certifikaten en eene eindelijke volteekening der leening, maar er moet een tijdsruimte zij tusschen de eerste en volgende opening der leening, zoodat de verkoop der certifikaten de eindelijke inschrijving kan voorafgaan.

Allen, die tegen onze vorige artikelen hebben geschreven, hebben of de wet niet goed ingertent of zijn van de ongerijmde stelling uitgegaan, dat de regering op 26 Maart de leening onherroepelijk zoude kunnen sluiten. Terwijl ook dan, wanneer dit laatste mogelijk ware, hetgeen niet zoo is, de

wet zoo als die daar ligt, voor hen, die op den laatsten dag den stand van zaken kennen, de gelegenheid openlaat, om, door eene tiendubbele inschrijving van het anders hun benoodigde, hoogst aanzienlijke winsten te behalen, zonder aan eenige schade blootgesteld te zijn, daar zij hunne certificaten dan tot 120 en 130 pCt. verkoopende, 3 pCt. fondsen tegen iets meer dan 60 pCt. zullen verkrijgen en de certificaten niet naar hunnen zin kunnende afzetten, hunne inschrijving tot 1/10 zullen kunnen vermindern.

Waartoe, wij vragen het met vrouwen, is die bepaling van art. 21, dat recht tot vermindering in de wet gebragt, dan om bij te sterken tegenstand, de speculanten, uitvindere van het ontwerp, te dekken?

Zoo ook levert art. 49 een genoegzaam vooruitzigt, om bij de toepassing der bepaling die certificaten te stijgen, waarmede men nog mogt zijn blijven zitten.

Wij herhalen het nogmaals, wij houden de hooge regering voor misleid. Nous vivons sous un Prince, ennemi de la fraude; maar wij hebben het pligt geacht, om de regering en de ingezetenen in te lichten. Wij weten dat wij ons door dezen waarheids-zin weder vijanden zullen maken; sed amicus Plato, amicus Socrates sed magis amica veritas.

Wordt door eene loyale inschrijving, aanvankelijk tot eene genepzame hoogte de leening gedekt, dan zullen wij het nog betreuren, dat de natie onder het bedwang eener belasting, welke eene onuitwisbare vlek onzer wetgeving zal blijven zich bereid heeft getoond de slagen derzelve te ontvlieden; maar wij zouden echter bij eene heropening der leening haar liever toeroepen: tred nu geheel toe, dan door handel in certificaten, dat is door bedrog, het werk bekroond te zien. Blijft echter de eerste inschrijving te ver onder het cijfer der leening, dan behoort de natie zich te werpen voor de voeten des konings en hem af te smeeken, om op deze gehate wet terug te komen, zich tevens bereid verklarende al de offers te brengen, welke de rust en de oogenblikkelijke gang der zaken vorderen.

Opzettelijk is dit artikel eerst thans, op het laatst van den termijn der eerste opening der leening, ingezonden; wij hebben daarmede onzen pligt vervuld en leggen dan ook nu de pen over dit anderwerp neder. D. D. C. (Vliss. Crt.)

Uit Leeuwarden wordt ons geschreven, hoe de algemeene afkeuring der *Monstervet* door de bevolking van het vrije Vriesland ten duidlijkste is aan den dag gelegd geworden, bij den ontvangst die de afgevaardigden van dit gewest, na de noodlottige aanneming dezer wet huiswaarts keerende, met hart geballen.

De Heeren Tromp en Buma zullen de bejegeningen die zij te Harlingen bij hunne aankomst met den stoomboot ondervonden, wel niet spoedig vergeten, of de heer Telling zijn koel onthaal in Franeker. -- En wat mag het gevoel van de Heeren Tromp, Brower en Buma wel geweest zijn wegens den algemeenen afkeer die hun zoo zigtbaar in Vrieland's hoofdstad werd betoond? Hoe steekt daar tegen af het onthaal dat den waardigen algemeen geacht volksvertegenwoordiger van Heloma eenige dagen later in Leeuwarden ondervond. Elkeen tocht zijne tevredenheid, zijne goedkeuring over zijn gehouden gedrag te betuigen; en menigvuldig waren de bliken van hooge achting en genegenheid die deze noodige verdediger van 's volks regten mogt ondervinden.

Hoe is het, heer van Hall! kent gij geen andere openbare meening, dan die welke door de meerderheid eener nietige volksvertegenwoordiging wordt gehat?!!! Neerlands ingezetenen, door uwe Monstervet, door uwe redevoreringen, die uwe despotieke voornemens aan den dag bragten, ontwaakt, zullen het u spoedig op meer dan eene wijze en kraachtig weten te toonen, wat zij van uw bestuur denken, en hoe zij hunne regten doen gelden. (Kamp. Cour.)

Advertentien.

Ben Med. DOCTER, zijnde van voornaemen zich te vestigen op voorwaarden zijn eigen MEDICAMENTEN niet te leveren, wordt het volkrijk dorp Uden Provincie Noord-Brabant, bestaande bijna uit 6000 zielen zeer aangeprezen.

R. K. Boekhandel te 's Bosch.

- BIJ DE GEBROEDERS VERHOEVEN ZIJN DE VOLGENDE NIEUW UITGEKOMEN WERKEN. VERKRIJGBAAR:
1. MANDEMENT DE CARENIE pour l'an 1844, sur la Charité Chrétienne de Mgr. van Bommel, Evêque de Liège in-8. f 0,10.
 2. UNE DEMI HEURE D'ORAISON, ou petit chemin de Croix des familles, dédié au T. S. et immaculé Coeur de Marie, in-4° avec 15 superbes gravures. f 1,25.
 3. LE MEME SUPERIEUREMENT COLORIE. f 2,50.
 4. LES DOULEURS DE MARIE, Ouvrage du Pêcheur, devenues son refuge in-24, Avec une gravure sur acier. f 0,12.
 5. LE MARTYRE DU COEUR, ou les sept Douleurs de Marie, idem. f 0,12.
 6. SOUVENIR DE LA BETAITE, par le R. P. A. Gilliodts, s. j. f 0,07.
 7. LA MEDECINE DES PASSIONS, du les passions considérées dans leurs rapports avec les maladies, les lois et la religion, par le Dr. F. B. F. Descuret. 2e Edit. 1 beau vol. in 8. f 1,75.
 8. L'UNIQUE CHOSE NECESSAIRE, ou réflexions, pensées et prières pour mourir saintement, par le R. P. Gëramb. 1 vol. in-18. f 0,60.
 9. L'ETERNITE S'AVANCE ET NOUS N'Y PENSONS PAS, ou réflexions et pensées pour mourir saintement, par le R. P. Gëramb. 1 vol. in-18. f 0,60.
 10. LETTRES à EUGENE SUR L'EUCARISTIE, par le R. P. Gëramb. 1 vol. in-32. f 0,30.
 11. AU TOMBEAU DE MON SAUVEUR par le R. P. Gëramb. 1 vol. in-32. f 0,20.
 12. à JESUS CRUCIFIE par le R. P. Gëramb. 1 vol. in 32. f 0,25.
 13. L'OFFICE DE LA SEMAINE SAINTE, Français et Latin avec une méditation pour chaque Jour de la Quinzaine, L'Explic. de Cérémon. de l'Eglise etc. 1 vol. in-12. relié en basane. f 1,00.
 14. OFFICINUM HEBDOMADAE SANCTAE secundum missale et brev. Rom. S. Pii V. P. M. jussu editum, etc. 1. vol. in-24. Avec plainchant. Rouge et noir. Papier veiné. Edition de 1844. f 3,00.
 15. MEMOIRE de Mad. la Marquise de la Rochejaquelein, écrits par elle même. 1 beau vol. gr. in-8. Avec portrait. f 1,25.
 16. LE MEME. 1 vol. petit in-8. avec portr. f 1,00.
 17. LES DERNIERS JOURS DE POMPEI, Roman de Bulwer, Edition revue par un Ecclesiastique. 1 vol. gr. in-12. avec fig. f 0,85.
 18. VOYAGES AUX MONTAGNES ROCHEUSES, et une année de séjour chez les Tribus Indiennes du vaste Territoire de l'Orégon dépendant des Etats-Unis d'Amérique, par le R. P. de Smet, Missionnaire de la Comp. de Jésus. 1 beau vol. in-8, avec une quantité de planches; un portrait et une Carte. f 1,50.

Bij dezelve zijn ook verkrijgbaar zeer fraaie

Communie-platen,
in-4° met gouden cadre, per 100 St. f 10,00,
in-8° zwart " " " f 4,00,
in-8° in goud " " " f 6,00

Op aanvraag worden de monsters franco per post gezonden.

Gebr. MULLER, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch, hebben uitgegeven en alomt zonden.

L E E R B O E K

ALGEMEENE ONTLEEDKUNDE,
toegespast op de

NATUUR- EN ZIEKTEKUNDE VAN DEN MENSCH,
door

L. MANDE,
DOCTOR IN DE GENEESKUNDE, enz. enz.

Uit het Fransch vertaald, en met eenige Aanmerkingen voorzien, door J. G. KLOPPERT, Offic. van Gezondheid 2e Klasse en Doctoor in de Genees- en Verloskunde. Eerste deel; eerste stuk. Met Platen. Prijs. f 1,50.
Met nog DRIE STUKKEN van dezelfde omvang zal dit alles behangrijke werk compleet zijn. Het TWEEDE STUK ziet met 1 Mei e. k. het licht.

En dabiteren met Suoces:
Hoe werkt de LEVERTRAAN als GENEESMIDDEL? Naar het Hoogduitsch van Dr. HERMANN KERNCKE; met Aanmerkingen van Dr. M. J. GODEFROU. Prijs. f 1,20.
WET op het ZEGELREGT, door Aanteekeningen uit officiële stukken, verwijzingen naar verder bestaande Wettelijke bepalingen en opgaven der overeenkomstige artikelen van vroegere Wetten opgehelderd. Prijs. f 0,80.
PLEITREDE over het wettig voortdurend bestaan van het Domaniaal Tiendregt, bijzonder ten aanzien der zoogenaamde Novatiën in de Provincie Noord-Brabant; door Mr. J. F. MAURITSZ GANDERHEIJDEN. Met een Brief van Prof. J. R. THORBECKE, aan den Schrijver. Prijs. f 1,50.

Mr. Bernardus Hartogensis,
KEIZERSTRAAT.

Belast zich met het bezorgen van INSCHRIJVING

in de VRIJWILLIGE LEENING OF BIJDRAGE,
HEDEN IS DE LAATSTE DAG, HIJ KOOPT DADELIIK DE NIEUWE RECEPISSEN DRIETEN HONDERD RENTENDE, WAARDOOR IEDER ZIJN REKENING MAKEN KAN.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH,
van Donderdag, Vrijdag en Zaterdag,
den, 21, 22 en 23 Maart 1844.

De eenigzins aanzienlijke aanvoer van Rogge vondt aan de onderstaande prijzen veel kooplust, terwijl Boekweit mede tamelijk doch Haver gering was toegevoerd en gerede koopers vondt; het havige volgende is besteed geworden, per Nederlandsch mud, als:

ROGGE	f 4,50 à f 5,00.
BOEKWEIT	- 4,65 - 5,25.
HAYER, geringe soort.	- 1,65 - 1,85.
Presuntive waarde op wigt:	
ROGGE van 68, 70, 72 Ned. P.	f 4,50, 4,80, 5,00.
BOEKW. » 64, 66, 68 » »	- 4,75, 5,05, 5,25.
HAYER » 38, 41, 44 » »	- 1,90, 2,20, 2,40.

per Nederlandsch pond.
Rogge 6½ à 7 ct., Boekweit 7½ à 7½ ct., Haver 5 à 5½ ct.

Hoe verlangend de Landman ook zoude moge zijn, zijne granen ter markt op wigt te verkopen, is hij welligt hiertoe buiten staat, zoodat hij van geen schaal of gewigt voorzien is.

Dit inconvenient, zou kunnen worden weggenomen, wanneer de, aan den grooten weg wonende herbergier, zich van schaal en gewigt of wel van eene bascule voorzag, waardoor de Landman aangemoedigd zoude worden, in dusdanige herberg eenige oogenblikken te vertoeven, zijne granen te laten wegen, om vervolgens de soort en zwaarte derzelve, op het zijbord zijner kar te kunnen plaatsen, in diervoege, als in het laatst voorgaande nummer van dit Dagblad bedield is. Zijnde de middelprijs van de Rogge, waaraan de zetting van het brood op Donderdag den 21 Maart is geschied 4,85⁰⁷

De 3 Nederl. ponden Rogge rood 25 Cent
Het Boter f 0,50 a f 0,50.

EINDHOVEN den 26 Maart 1844.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier gincastals
ROGGE het Ned. mud f 4,60
HAYER 2,50
BOEKWEIT 4,50
Het Nederlandsch pond boter 0,52
Roggebrou 0,07

BEURS VAN AMSTERDAM,

Heden, Maandag 25 Maart 4½ Ure
W. S. 2½ pCt. 57½, 58½, 59½, Dito 5 pCt. 99½, 100, Synd. 4½ pCt. 95½, Dito 3½ pCt. 82, Handel. 147½, 0. I. 5 pCt. 99½, Rijn Spoorw. 97½, Aand. Rijn. Spw. 98, 97½, Ard. 65 p. st. 24½, Dito Consp. 20½, 20, 50, 50 pCt. 36½, 37½, 38½, 39½, 40½, 41½, 42½, 43½, 44½, 45½, 46½, 47½, 48½, 49½, 50½, 51½, 52½, 53½, 54½, 55½, 56½, 57½, 58½, 59½, 60½, 61½, 62½, 63½, 64½, 65½, 66½, 67½, 68½, 69½, 70½, 71½, 72½, 73½, 74½, 75½, 76½, 77½, 78½, 79½, 80½, 81½, 82½, 83½, 84½, 85½, 86½, 87½, 88½, 89½, 90½, 91½, 92½, 93½, 94½, 95½, 96½, 97½, 98½, 99½, 100½.

Errata.

In ons vorige nummer komt op pag. 2, keffert reg. 18 eene zinstorende drukfout voor. Er staat eene nieuwe bedrugging; dit moet zijn eene nieuwe bedrugging.
Ter drukkerij van D. A. A. de ROOS.